

Zafer Yalçınpınar

Oruç Aruoba

-Usta Defteri-

Usta

UPAS Yayın

-34-

“Usta Defteri”

Oruç Aruoba

Zafer Yalçınpınar

Şubat 2021

upas.evvel.org

E-posta

upasnesriyat@gmail.com

Zafer Yalçınpınar (1979, İstanbul)

1997’de İstek Vakfı Belde Koleji’nden mezun oldu. 2002 senesinde Marmara Üniversitesi Ekonometri Bölümü’nde lisans derecesini, 2004 senesinde ise Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü’nde yüksek lisans derecesini tamamladı. 2004-2013 yılları arasında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu’nda (TÜBİTAK) endüstri mühendisliği alanında ‘uzman araştırmacı’ olarak görev aldı; birçok ulusal/uluslararası projede eğitim, danışmanlık ve analiz çalışmaları yürüttü. 2016 itibariyle “Sürdürülebilirlik” ve “Sürdürülebilir Kalkınma” üst-başlıklarına yoğunlaştı.

Efemeratik bir edebiyat, şiir, kültür-sanat ve koleksiyon arşivi olan evvel.org kapsamında gerçekleştirdiği poetika çalışmalarıyla tanınıyor. Yıllardır, kültür-sanat oligarşisine karşı durarak “sıkı şiir” ile “imgelemin özgürleşmesi” kavramlarını savunmak için mücadele ediyor. **Upas Yayın**’ın kurucu üyesidir.

Yayımlanmış Kitapları

Karşı (Öykü, 2000, Lotus Yayınları)
Korkak Düşler (Öykü, 2001, Lotus Yayınları)
Siya (Öykü, 2006, Mevsimsiz Yayınları)
Livar (Şiir, 2007, Lotus Yayınları)
Kelimenin Yüzü (Sözlük, 2007, Çekirdek Sanat Yayınları)
Meydansız (Şiir, 2009, Çekirdek Sanat Yayınları)
Çalmayan (Şiir, 2014, Kendi Yayınları)
Rüzgâr Defteri (Anlatı, 2015, Oyun Yayınevi)
Tarihinsancısı (Şiir, 2017, Pasaj69 Yayın)
Kötü (Şiir, 2018, Upas Yayın)
İlhanberkiğne (Anlatı, 2018, Upas Yayın)
En Uzun Geceden (Şiir, 2020, The Poet House)
Dudağının Kenarındaki Çizgi (Şiir, 2020, The Poet House)
Şegaf (Anlatı, 2020, Upas Yayın)
Usta Defteri (Anlatı, 2021, 6:45 Yayın)
Ölümcül Defter (Anlatı, 2022, Plüton Yayın)

Not: Yalçınpınar’ın ayrıntılı özgeçmişine <http://zaferyalcinpınar.info> adresinden ulaşabilirsiniz.

Oruç Aruoba'yla gerçekleştirdiğimiz tüm görüşmelerin ayrıntıları -benim için- 'ustalık ile yaşama onuru' kıymetini taşıyor.

21 Mayıs 2011 tarihinde yazımını tamamladığım bu defter, ustayla 8 Mayıs 2011 tarihinde gerçekleştirdiğimiz görüşmenin notlarını içeriyor. Defterde yer alan tüm söylemleri aslına bağlı kalarak aktarmaya çalıştım. Fakat, Oruç Aruoba'nın yayıncılık, yayınevleri ve editörlük ortamına dair anlattığı bazı olaylar ile dile getirdiği bazı isimler -ustanın kendisinin de işbu olaylarla ve isimlerle anılmak istemediğini bildiğimden- bu defterde sunulmamıştır.

Usta Defteri'nin tamamını ve Aruoba'yla gerçekleştirdiğim diğer iki görüşmenin detaylı notlarını geleceğe saklıyorum, diyebiliriz.

Zafer Yalçınpınar

8 Mayıs 2011 tarihinde -Paşabahçe’de Cem Selcen’in Karagöz Sırtı Sokak’taki müstakil evinde- ustayla buluştuk... Saat 14.00 sularıydı.

Kapıyı Aruoba açtı. O sırada simsiyah bir kurt kırması köpeğin bana doğru geldiğini gördüm. Cem Bey’in köpeğinin adı Roxy’ydi. Evine misafir olduğumuz Cem Bey, Beyoğlu’ndaki ‘Roxy Bar’ ve Atlas Pasajı’ndaki ‘Sefahathane’ adlı ünlü mekânlarıyla tanınmış sıkı bir entelektüeldi.

Evin küçük arka bahçesinde -garajın yanında- oturduk. Aruoba yeni kalkmış/uyanmış olmasına rağmen biraya (kendi tabiriyle; ‘sulu ekmek’e) başlamıştı. Üzerinde yıpranmış fakat kaliteli bir eşofman takımı vardı. Büyük bir malta eriği ağacının altındaydı masamız. Eriğin hemen yanında da bir defne ağacı vardı. “Hıdırellez sonrası,” diyordu mevsim için Aruoba... Serindi. Roxy arada bir gelip “İlgi istiyor”du. Usta, bira teklif etti, “Tamam.” dedim. Evin arka

duvarını kaplayan sarmaşıklar dikkatimi çekti. Çok bakımlı, pırıl pırıl görünümlü ve temizdi sarmaşıklar. “Sarmaşıklar çok güzel görünüyor,” dedim. Aruoba ise; “Önceden, sarmaşıklar böceklenmişti. İlaçlama yaptılar. Şimdi, sarmaşıklar daha bakımlı görünüyor. Ama artık, bu ilaçlamadan sonra, kuşlar sarmaşıkların arasına yuva yapmıyorlar.” dedi. İspinozlardan bahsettim. İspinozların güzelliğinden...

O sırada Aruoba’nın cep telefonu çaldı. Kızını bir taksi şöförü, yanlışlıkla, Atatürk Havalimanı’na götüreceğine Sabiha Gökçen Havalimanı’na götürmüştü. Şimdi de bu iş için 300 TL istiyormuş şöför. (Aruoba şöför için tek bir kelime etti; “Geri zekâlı.”) (...)

Her zamanki sorusuyla sohbeti derinleştirmeye başladı usta; “Ee, neler yaptın bakalım?”

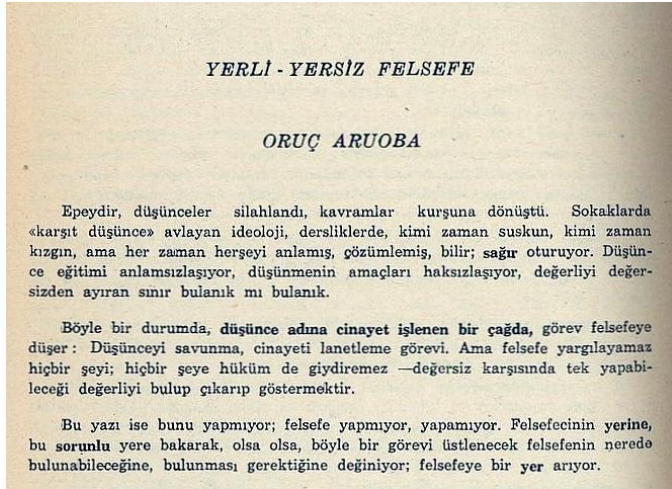
Yaklaşık sekiz senedir çalıştığım bilimsel araştırma kuruluşunda hissettiğim bunaltıdan, iş arkadaşlarımdan sürekli dile getirdiği mühendis tipolojisinden, tüm yaşadıklarım sonucunda kendimi tuhaf bir ikilemin içinde hissettiğimden, oraya ait olmadığımından, çalışma hayatımla ilgili çelişkilerden, sıkıntı veren olaylardan falan bahsettim. “Öyle olmalı,” dedi ve ekledi; “Bir mühendis, ne kadar ahmaksa o kadar mühendistir. İyi bir mühendis, yani, ahmaktır zaten. Üzülme!” (...)

Mevcut iktidar hakkında konuştuk. Usta iktidardan hiç hoşnut değildi; ‘Hiçbir şey bildikleri yok. Bilgiden, bilginin ne olduğundan habersizler. Belki, önünde sonunda, inançlı diyebiliriz bu ekip için... İnaniyorlar. (...) Fakat inançlara sırtını dayayanlarla mücadeleyi ‘bilgi’ üzerinden veremezsin. Hiç boşuna umut etme, kazanacağın yolunda!” dedi. (...)

Aruoba'ya eski dergilerde çıkan yazıları ile bazı makalelerinin dijital biçemlerini bir harici bellekte (usb diskte) verdim ve onun bana geçmişte teklif ettiği editörlük konusunu açtım:- teklifi kabul ettiğimi bildirdim. Bunun üzerine şöyle dedi: “O yazıları iki bölüm olarak düşünüyorum zihnimde: 1/ Yerli-Yersiz Felsefe: Sıkı, bütünlüklü, felsefi yazılarım. 2/ Benzemezler: Beş benzemezler gibi, dağınık yazılar, pokerde hiçbir işe yaramayan farklı iskambil kâğıtlarından oluşan bir el, düzen gibi...”

Yazı Dergisi, 8. Sayı, 1980

Tam metin okumak için:

<http://zaferyalcinpinar.com/yerliyersizfelsefe.jpg>

Bira içmeye devam ettik. Aruoba sürekli olarak bardağında bulunan yarım biranın üzerine teneke kutudan devamını ekliyordu. Şöyle açıkladı: “Birayı köpürtmeye çalışıyorum. Birayı köpüksüz içmek son derece zararlıdır. Kibarlık olsun diye birayı köpürtmemeye çalışanlar bir anlamda aptaldır.”

'Arayış' dergisindeki yazılarını hatırlattım ve Arayış'ın 21 Kasım 1981 tarihli 40. sayısını çantamdan çıkarıp ustaya gösterdim. Buradaki yazısını neden isimsiz yayımladığını sordum. Şöyle cevapladı: "Arayış dergisine başlarken, isimler ön-planda olmasın diye, bir sayıda aynı yazarın iki kere ismi geçmeyecek diye bir karar almıştık. O nedenle bazı yazılarda ismim yoktur." Arayış dergisinin 40. sayısında yayımlanan 'Mel'meketimden Rektör Manzaraları' başlıklı eleştirel yazıyı imzalamasını istedim.

Kabul etti ve başlığın yanına ismini yazarken "Bu dergide 'Üniversitenin Ölümü' adında bir yazım daha var, biliyosun..." dedi. Bazı yazılarının da 'Mor Köpük' adlı dergide yayımlandığını, Mor Köpük'teki yazılarının çok önemli olduğunu vurguladı: "Ara bul, işin bu zaten..." dedi.

Tam metin için bkz:

<http://zaferyalcinpinar.com/rektormanzaralari.jpg>

ÜNİVERSİTENİN ÖLÜMÜ

Oruç ARUOBA

YENİ çıkarılan Yüksek Öğrenim Kanunu (YÖK), çok tartışıldı kamuoyunda, birçok sakıncaları, bozuklukları gösterildi, eleştirildi. Burada, bunlara girmeden, genel bir noktaya işaret etmek istiyorum: Üniversitelerin, YÖK'le yürürlükten kaldırılan, kendi adlarına bir yasaları vardı eskiden (1750 sayılı yasa); bugün ise, adında "Üniversite" ibareti bulunan bir yasa yoktur. Hatta "Üniversite", YÖK içinde bir bölüm adı bile oluşturmuyor, bu ibare yalnızca "Üniversitelerin Organları" adlı bölüm başlığında geçiyor.

şamak, bir yerde bulunmak, bir işle uğraşmak" gibi anlamlara gelir. Bu köke dayanarak "uni-versari"den, "tek bir iş için yaşamak, tek bir işle uğraşmak" gibi bir anlam çıkarabiliriz.

İşte, üniversitenin varlık temeli, bu iş-yaşam birliğidir. Üniversiteler, çeşitli bilgi dallarında bu iş-yaşam birliğini benimsemiş kişilerin bir araya gelmeleri sonucu oluşan bütünlükler olarak yaşarlar.

Böylece bir üniversite, kendi içinde bir gelenek oluşturur. Bu bütün, her seferinde varolan bilim geleneğiyle, bu bütün içinde yetişerek, bu bütünü seçerek ona katılan yeni üyelerin gelişmeleriyle, ona yenilik getirmeleriyle de ilerler. Zamanla, da-

Tam metin için bkz:

<http://zaferyalcinpinar.com/universiteninolumu.jpg>

Daha sonra Vedat Kamer ve eşi dâhil oldu görüşmeye... Aruoba, Vedat'a da -tıpkı bana sorduğu gibi- neler yaptığını sordu. Vedat üniversitede felsefe bölümünde öğretim görevlisi olduğunu ve doktorasına devam ettiğini söyledi. Biraz felsefi meseleler üzerine konuştular Vedat'la... Konu-nasıl olduysa- Takiyettin Mengüşoğlu'na geldi: Aruoba, Takiyettin Mengüşoğlu'ndan "Felsefeye Giriş" dersi aldığını söyledi. Mengüşoğlu'nın çok garip bir şeylerle uğraştığını ima etti:"Mengüşoğlu, Marksizm'le felsefi antropoloji denen şeyi bir arada anlatmaya, bu ikisini bağlamaya çalışıyordu," dedi, güldü ve ekledi: "Bu ikisi bir araya gelmez." (Usta, Böylesi kavuşmazlıkları sohbet sırasında birkaç kez yineliyordu.) (...)

Aruoba'ya "Daha çok yazmanız gerekiyor." dedim. "Yazamıyorum, çalışmıyorum. İzmir'de huzurluyum, gereğinden

fazla huzurluyum. Yani anlayacağın Zafer, tam bir ataraksiya hâli yaşıyorum” diyerek cevapladı. Sonra, yayıncılık, yayınevleri ve editörlük ortamı ile Aruoba’nın bu ortamda geçmişte yaşadığı olaylara dair konuşmaya başladık. (...)

Yayıncılıkta bir söz vardır diyor Aruoba: “Bâb-ı Âli’de lağım kaldırımların üstünden akar.” Vedat’a dönüyor ve diyor ki Aruoba: “Akademide dikkat et, dikkatli ol. Akademi çukurdur. Bâb-ı Âli’deki gibi de değildir. Kapkaranlık, üstü kapalı bir çukurdur. Lağım derinden akar. Felsefe de bu çukurun en dibindedir.” (...)

Usta net bir şekilde şunu söylüyor: “Bizim tarihimiz Sokrates’le başlar. Çıkarıldığı mahkemede hiç korkmamıştır Sokrates... Hâkimlerle dalga geçmiştir. Anlayacağın, adam çoktan ölmeyi kafaya koymuş.”

Bilge Karasu Sempozyumu’ndan söz açtık. Aruoba, konuyu Levent Kavas’a getirdi ve şöyle dedi: “Levent Kavas benim öğrencimdir,” sonra bana dönerek, “Siz ikiniz iyi anlaşırsınız, o da senin gibi gevezedir. Çok konuşur!” dedi. Uzun uzun gözlerimin içine baktı. Sanki bana ‘çok konuşma!’ diye öğütlemeye çalışıyordu. Tabî ki bu öğüdü kendi üslubuyla, sessizliğin dilbilgisiyle aktarıyordu. Sessizlik sürdü...

Dayanamadım ve “Hocam, dayanamıyorum artık! Olan biten bu haksızlıklar, edebiyat ve şiir ortamındaki muhterislerin haksız davranışları beni deli ediyor. Ben de giydiriyorum hepsine bir terzi gibi... hak ettiklerini!” dedim. “Biliyorum.” dedi. “Yazılarını okuyorum. Neden böyle olduğunu sana sormayacağım. Belki de, bu zamanlarda, böyle oluyor.” dedi. (...) “Elbette, sen biliyorsundur, durumun farkındasındır ama, bir yerde bir pislik gördüğünde, kötü ko-

kular gelmeye başladığında ya da bir yerde seni baskı altına alıp, sıkıntı verdiklerinde o yeri terk etmen gerekir. Aile, maaş, düzenli hayat gibi şeyler nedeniyle tahammül etmeye çalışma, çek git! Ben, sana bahsettiğim aile, maaş ve benzeri nedenlerden dolayı hayatımda birkaç kez bu hatayı yaptım. Herhalde bana en büyük zararı veren şey de bu hatalardır.” dedi.

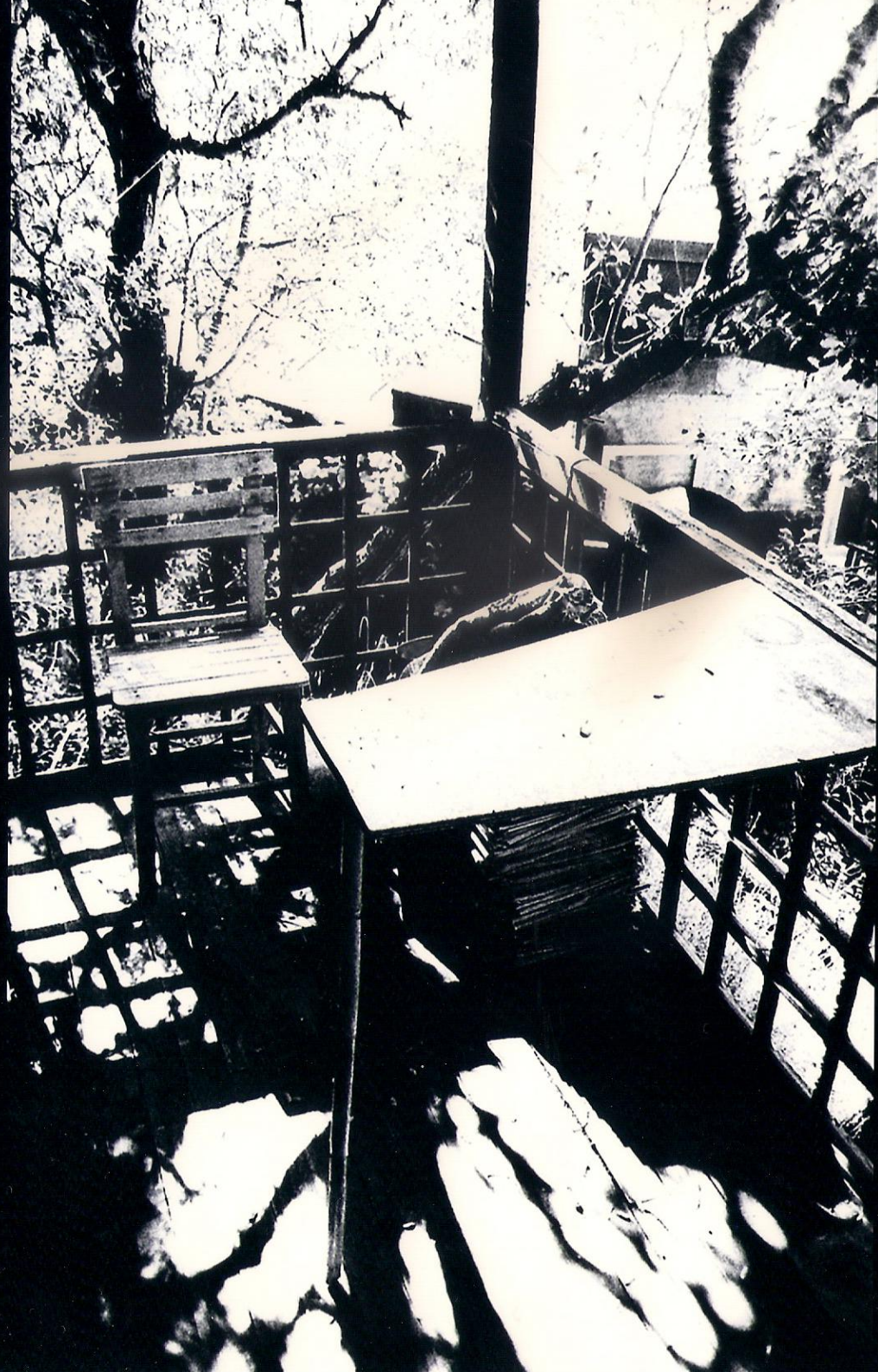
Vedat’a ve eşine de bir öğütte bulundu; “Şimdi, siz evlisiniz. Mutlu olmak için -kimsenin haberi olmadan- gidin, boşanın. Kimseye haber vermeyin. Sadece siz ikiniz bilin bunu. Daha mutlu olacağınızdan eminim. Ben bunu kendi eşime önermiştim. Ama o kabul etmedi. Sonra, gerçekten boşandık.” dedi. (...)

Vedat, ustaya sabahları kaçta kalktığını sordu: “Aşağı yukarı 30 yıldır en erken saat 11’de kalkıyorum. Çoğunlukla geceleri okuyorum. Eğer yazarsam sabahın 5’inde veya 6’sında yatıyorum.” dedi. (...)

Aruoba’ya Bodrum-Gümüşlük Akademisi’ndeki küçük kulübesinin fotoğrafını hediye ettim. Daha önce, Gümüşlük Akademisi’ni ziyaret ettiğimde çektiğim bu fotoğrafın arkasına şöyle bir not düşmüştüm: “Ustamın tahtı...”

Notu okudu, gülümsedi ve orayı betimlemeye başladı: “Kulübenin girişinde bir masam vardı. Etrafta meşe palamutları vardı. ‘Meşe Fısıltıları’ o kulübenin balkonunda yazıldı. Balkonun parmaklığında büyük bir pasiflora çiçeği vardı. Şimdi, sanıyorum, masamı kaldırmışlar. Hatırlıyorum, sandalyem masaya çok yüksek geliyordu, rahat edemiyordum. Bacaklarını kestirip boyunu kısaltmıştım sandalyemin...” (...)

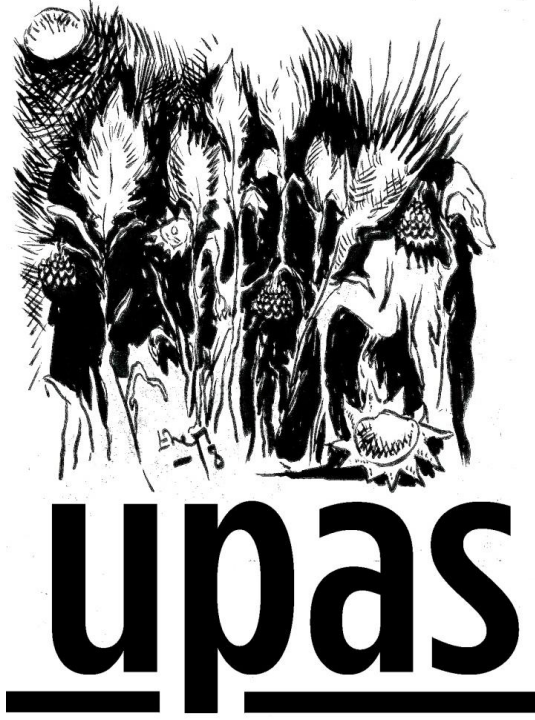

Görüşmenin sonunda Aruoba beni bir kenara çekti ve “Bana bak... İngilizlerin bir deyişi vardır, İngilizcesini tam hatırlayamıyorum ama şuna yakın bir şeydi sanırım: ‘Üst dudakını dik tut!’ Keep your ... up!” dedi. “Tamam, söz veriyorum.” dedim. (Sonra, eve döndüğümde araştırdım, böyle bir deyim bulamadım. Fakat şöyle bir deyim vardı: ‘Hang your lip down!’)

“Dudakların düşmesin, yüzüne, yüzünün çizgilerine mutsuzluk, hoşnutsuzluk yayılmasın, kendini bırakma, devam et...” demeye çalışıyordu ustamız...

(...)

upas.evvel.org

İstanbul, 2021